

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Образац 3

ИЗВЈЕШТАЈ
о оцјени урађене докторске дисертације

1. ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Орган који је именовео комисију: Сенат Универзитета у Бањој Луци

Датум именовања комисије: 29. 2. 2024. године

Број одлуке: 02-04-3.427-31/24

Чланови комисије:

1.	Далибор Кесић	редовни професор	Језици и књижевности и културе, специфични језици – енглески језик
	Презиме и име	Звање	Научно поље и ужа научна област
	Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци		предсједник
	Установа у којој је запослен-а		Функција у комисији
2.	Мухић, Емир	ванредни професор	Језици и књижевности и културе, специфични језици – енглески језик
	Презиме и име	Звање	Научно поље и ужа научна област
	Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци		члан
	Установа у којој је запослен-а		Функција у комисији
3.	Гавриловић, Жана	ванредни професор	Језици и књижевности и културе, специфични језици – енглески језик
	Презиме и име	Звање	Научно поље и ужа научна област
	Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву		члан
	Установа у којој је запослен-а		Функција у комисији

2. ПОДАЦИ О СТУДЕНТУ

Име, име једног родитеља, презиме: Дејан (Милош) Милиновић

Датум рођења: 28. 9. 1983.

Мјесто и држава рођења: Бања Лука, Босна и Херцеговина

2.1. Студије првог циклуса или основне студије или интегрисане студије

Година уписа:	2005.	Година завршетка:	2009.	Просјечна оцјена током студија:	9,19
---------------	-------	-------------------	-------	---------------------------------	------

Универзитет: Универзитет у Бањој Луци

Факултет/и: Филолошки факултет

Студијски програм: Енглески језик и књижевност

Стечено звање: професор енглеског језика и књижевности

2.2. Студије другог циклуса или мастер студије

Година уписа:	2009.	Година завршетка:	2011.	Просјечна оцјена током студија:	9,83
---------------	-------	-------------------	-------	---------------------------------	------

Универзитет: Универзитет у Београду

Факултет/и: Филолошки факултет

Студијски програм: Енглески језик и књижевност

Назив завршног рада другог циклуса или магистарске тезе, датум одбране: Aspect and Voice of Participial Clauses in Noun Phrase Postmodification

Ужа научна област завршног рада другог циклуса или магистарске тезе: специфични језици – енглески језик

Стечено звање: мастер професор језика и књижевности

2.3. Студије трећег циклуса

Година уписа:	2017.	Број ECTS остварених до сада:	85	Просјечна оцјена током студија:	8,86
---------------	-------	-------------------------------	----	---------------------------------	------

Факултет/и: Филолошки факултет

Студијски програм: Наука о језику

2.4. Приказ научних и стручних радова студента

РБ	Подаци о референци	Категорија ¹
1.	Emir Muhić i Dejan Milinović. (2014). Using Web-Based (Re)sources in Teaching Academic-level English. Sinteza 2014. Internet and Education.	Научни рад на научном скупу међународног

¹ Категорија се односи на оне часописе и научне скупове који су категорисани у складу са Правилником о публикавању научних публикација („Службени гласник РС”, бр. 77/17) и Правилником о мјерилима за остваривање и финансирање Програма одржавања научних скупова („Службени гласник РС”, бр. 102/14) односно припадност рада часописима индексираним у свјетским цитатним базама.

	Beograd: Univerzitet Sinergija, 393–396.	значаја, штампан у цјелини
Припадност рада ужој научној области којој припада предмет истраживања докторске дисертације		ДА
РБ		Категорија
2.	Dejan Milinovic i Milica Josic-Milinovic. (2014). Using Language Labs for Interpretation Practice. In Akbarov, A. (ed.), <i>Linguistics, Culture and Identity in Foreign Language Education</i> . Sarajevo: International Burch University, 469–474.	Научни рад на научном скупу међународног значаја, штампан у цјелини
Припадност рада ужој научној области којој припада предмет истраживања докторске дисертације		ДА
РБ		Категорија
3.	Milica Josic-Milinovic i Dejan Milinovic. (2015). CALL in Teaching English as the University of Banja Luka: Promoting Learner Autonomy. In Xhaferri, B. et al. (eds.), <i>Promoting Learner Autonomy in Higher Education</i> . Tetovo: South East European University, 201–212.	Научни рад на научном скупу међународног значаја, штампан у цјелини
Припадност рада ужој научној области којој припада предмет истраживања докторске дисертације		ДА
РБ		Категорија
4.	Миљиновић Дејан. (2018). Преиспитивање традиције линијом снажнијег отпора. <i>Филолог</i> IX (17), 709–718. DOI 10.21618/fil1817709m UDK 821.111.09(048.83).	Научни рад на научном скупу међународног значаја, штампан у цјелини
Припадност рада ужој научној области којој припада предмет истраживања докторске дисертације		ДА
РБ		Категорија
5.	Kesić, D. and D. Milinović. (2020). Compensatory Approaches in Translation of Culturally Divergent Texts. <i>English – Views, Voices, People and Places (Conference proceedings)</i> . Mostar: Sveučilište u Mostaru and the Society for the Study of English in Bosnia and Herzegovina, 103–113.	Научни рад на научном скупу међународног значаја, штампан у цјелини
Припадност рада ужој научној области којој припада предмет истраживања докторске дисертације		ДА
РБ		Категорија
6.	Milinović, D. (2023). Animal Similes Expressing Human Traits in English and Serbian. <i>Filolog</i> Vol. 14 No. 27. 138–152. DOI 10.21618/fil2327138m	Scopus, DOAJ, ERIH PLUS, CEEOL
Припадност рада ужој научној области којој припада предмет		ДА

истраживања докторске дисертације		
РБ		Категорија
7.	Milinović, D., Muhić, E. & Kesić, D. (2023). Cultural Preponderance or Semantic due Diligence: Two Sides of the Same Coin with a Conceptual Twist. <i>Filolog</i> Vol. 14 No. 27. 333–344. DOI 10.21618/fil2327333m	Scopus, DOAJ, ERIH PLUS, CEEOL
Припадност рада ужој научној области којој припада предмет истраживања докторске дисертације		ДА
РБ		Категорија
8.	Milinović, D. (2023). Selected English Idioms and Similes with Farm Animal Zoonyms as the Source Domain and their Equivalents in Serbian. <i>Filolog</i> Vol. 14 No. 28. 270–285. DOI 10.21618/fil2328270m	Scopus, DOAJ, ERIH PLUS, CEEOL
Припадност рада ужој научној области којој припада предмет истраживања докторске дисертације		ДА

3. УВОДНИ ДИО ОЦЈЕНЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. Наслов докторске дисертације:

Придјевске поредбене структуре са зоонимима којима се исказују људске особине у енглеском и у српском језику

2. Научно поље и ужа научна област:

Специфични језици – енглески језик

3. Датум прихватања теме докторске дисертације и бројеви одлука одговарајућих органа чланица и Универзитета:

26. октобар 2023, 02/04-3.2350-59/23

4. Датум прихватања Извјештаја комисије за оцјену подобности студента, теме и ментора за израду докторске дисертације и бројеви одлука одговарајућих органа чланица и Универзитета:

26. октобар 2023, 02/04-3.2350-59/23

5. Садржај докторске дисертације уз навођење броја страна:

УВОД	1
Предмет и циљ истраживања	1
Значај истраживања	2
Терминологија	3
Употреба термина зооним	3
Компоненте поређења и метафоре	4
Поређење и поредбени фразем	5
Категоризација особина	6
ТЕОРИЈСКИ ОКВИР	6
Поредбени фраземи и метафоре у лингвистици	6

Виђења метафоре _____	7
Однос метафоре и поредбеног фразема _____	10
Животиње у метафори Великог ланца постојања _____	13
Ранија компаративна и фразеолошка истраживања _____	16
КОРПУС ИСТРАЖИВАЊА И МЕТОДОЛОШКИ ПРИСТУП _____	18
ЖИВОТИЊЕ У КОРПУСУ _____	21
Бик/во _____	21
Биво/бизон _____	24
Буба _____	25
Вук _____	28
Голуб _____	30
Змија _____	33
Јагње _____	36
Коњ _____	39
Лав _____	44
Лисица _____	49
Мазга/магарац _____	52
Мачка _____	54
Пас _____	58
Птица _____	69
Пчела _____	72
Свиња _____	74
ОСОБИНЕ ИСКАЗАНЕ ПОРЕЂЕЊЕМ СА ЖИВОТИЊАМА _____	77
Изглед _____	77
Боја _____	77
Величина _____	81
Дебљина _____	82
Длакавост _____	83
Виткост, мршавост _____	84
Љепота _____	86
Натеченост _____	86
Стање _____	87
Глад _____	87
Здравље _____	88
Отпорност _____	88
Пијанство _____	90
Слабовидост _____	92
Снага _____	92
Старост _____	93
Тежина _____	94
Околност _____	94

Заштићеност _____	94
Поквашеност _____	96
Слобода _____	97
Сиромаштво _____	97
Начин кретања/активности _____	98
Брзина _____	98
Грациозност/елеганција _____	102
Окретност _____	103
Карактер _____	104
Марљивост _____	104
Поводљивост/послушност _____	106
Подмуклост/превртљивост _____	107
Радозналост _____	108
Резервисаност _____	108
Тврдоглавост _____	109
Храброст _____	109
Понашање _____	110
Досађивање _____	110
Смиреност _____	112
Емотивна стања и расположења _____	113
Бијес _____	113
Лудост _____	115
Нервоза _____	115
Понос _____	116
Срећа _____	117
Страх _____	119
Интелигенција _____	120
Кратковидост (фиг.) _____	120
Мудрост _____	121
Памет _____	122
ЗАКЉУЧЦИ _____	124
ЛИТЕРАТУРА _____	134
Библиографија _____	134
Рјечници _____	137
Онлајн рјечници _____	137
Корпуси _____	137

6. Истаћи основне податке о докторској дисертацији: обавезно укључујући обим, број и називе поглавља, број табела, слика, шема, графикона и број литературних навода: Докторска дисертација написана је академским стилем, ћиричним писмом (фонт Times New Roman, величине 12 и прореда 1,5), те садржи 138 страница садржаја и осам страница које садрже насловну страну, метаподатке, те садржај. У дисертацији је представљено

девет табела, те је искориштено 40 библиографских јединица у 69 литературних навода. Структуру дисертације чини 7 поглавља: 1. Увод, 2. Теоријски оквир, 3. Корпус истраживања и методолошки приступ, 4. Животиње у корпусу, 5. Особине исказане поређењем са животињама, 6. Закључци и 7. Литература.

1. Наслов докторске дисертације.
2. Научно поље и ужа научна област.
3. Датум прихватања теме докторске дисертације и бројеви одлука одговарајућих органа чланица и Универзитета.
4. Датум прихватања Извјештаја комисије за оцјену подобности студента, теме и ментора за израду докторске дисертације и бројеви одлука одговарајућих органа чланица и Универзитета.
5. Садржај докторске дисертације уз навођење броја страна.
6. Истаћи основне податке о докторској дисертацији: обавезно укључујући обим, број и називе поглавља, број табела, слика, шема, графикана и број литературних навода.

4. УВОД И ПРЕГЛЕД ЛИТЕРАТУРЕ

Предмет овог истраживања су придјевске поредбене структуре са зоонимском компонентом у енглеском и у српском језику којима се исказују људске особине као секундарно значење. Поредбени фраземи и метафоре механизми су којима се мање познатој ствари додјељује особина друге, већ познате и разумљиве ствари, уз претпоставку да ће прималац поруке препознати и разумјети референтну особину.

Како се људска врста раширила свијетом, тако су се развиле и посебности међу тим раздвојеним групама, из којих су између осталог произашли различити језици и културе, што се огледа и у разликама у томе како су се одређеним објектима у окружењу додјеливала различита значења, те како су онда та значења преношена метафоричким механизмима на друге појмове. Животиње одвајкада имају јако значајну улогу у обликовању човјековог поимања свијета, па су имале и велики уплив у језик којим се комуницира и описује околни свијет.

Радна претпоставка овог истраживања је да постоји одређен степен подударности у енглеском и у српском језику у томе како се упоређивањем људима приписују особине животиња на основу њихових животних околности, начина исхране, величине или других стереотипних особина.

У складу са подређеним положајем животиња у односу на људе, било физички било ментално, те на улоге које имају у животу људи (радна и транспортна снага, извор хране, одјеће и других материјала), очекује се више израза са негативном конотацијом и њихова већа учесталост у корпусу.

Циљ овог истраживања је да се уз провјеру, верификацију и проширивање постојећег фондуса циљних израза анализом великих корпуса, уз осврт на збирну фреквенцију појављивања, испита степен значењске и културолошке подударности поредбених фразеологизама са називима животиња у енглеском и у српском језику.

Теоријски оквир дисертације представља поредбене фраземе и метафоре у лингвистици, са прегледом различитих приступа погледу на метафору и њен однос спрема поредбеног фразема кроз историју, те улоге животиња у метафори Великог ланца постојања.

Представљена су претходна компаративна фразеолошка истраживања која су се бавила упоредној анализи идиоматских и метафоричких израза, те фраземима са зоонимском компонентом. Досадашња истраживања бавила су се квалитативном анализом на фондусу израза ексцерпираних из фразеолошких рјечника.

Докторска дисертација даје нову димензију компаративним истраживањима кроз

квантитативни приказ употребе циљаних израза у великим корпусима живог језика.

1. Укратко описати разлоге због којих су истраживања предузета и представити проблем, предмет, циљеве и хипотезе.
2. На основу прегледа литературе, сажето приказати резултате претходних истраживања у вези проблема који је истраживан (водити рачуна да обухвата најновија и најзначајнија сазнања из те области код нас и у свијету).
3. Навести допринос тезе у рјешавању изучаваног предмета истраживања.
4. Навести очекивани научни и практични допринос дисертације.

5. МАТЕРИЈАЛ И МЕТОДОЛОГИЈА РАДА

Ово истраживање спроведено је на највећим доступним корпусима енглеског и српског језика. За енглески језик, у питању је корпус *Corpus of News on the Web (NOW)* (Дејвис 2016) и сачињен од скоро 32 милиона новинских чланака са интернета, односно укупно 18,7 милијарди аотираних ријечи. Претрага је ограничена на државе у којима је енглески матерњи језик (Сједињене Америчке Државе, Канада, Велика Британија, Ирска, Аустралија и Нови Зеланд), како би се умањио културолошки утицај на изворно подручје тражених структура, јер у државама у којима се енглески користи као званични, али није матерњи језик, а које су дио корпуса, много је примјера поређења са животињама која потичу из тамошњих матерњих језика и која се не користе са истом учесталošћу у изворним англофоним подручјима.

За српски језик, од доступних корпуса предност је дата корпусу *CLASSLA-web.sr (Serbian Web)* (CLARIN.SI 2022), који са својих 2,3 милијарде ријечи у значајној мјери може да парира одабраном корпусу енглеског језика.

У првобитном плану истраживања намјера је била да се користи корпус српског језика *srWaC*, са око 500 милиона ријечи и формалнијим регистром (сачињеним од интернет страница са доменом .rs), те *SrpKor2013*, корпус савременог српског језика на Математичком факултету Универзитета у Београду, са око 122 милиона ријечи. Међутим, у току рада на дисертацији постао је доступан одабрани, већи корпус, који је повољнији за ово истраживање не само због величине и бољих могућности за претрагу, већ и због веће фреквенције циљних израза у неформалном језику, с обзиром на то да одабрани корпус садржи много порука корисника форума и блогова.

Корпуси су претраживани одговарајућим упитима за претрагу, те су подаци адекватно ексцерпирани. С обзиром на то да су одабрани највећи доступни корпуси, обим истраживања је довољан за доношење поузданих закључака.

1. Описати и дати основне карактеристике материјала који је обрађиван, критеријуме који су узети у обзир за избор материјала.
2. Дати кратак увид у примијењени метод истраживања, при чему је важно оцијенити следеће:
  - 2.1. Да ли су примијењене методе истраживања адекватне, довољно тачне и савремене, имајући у виду достигнућа на том пољу у свјетском оквиру;
  - 2.2. Образложити евентуалне измјене првобитног плана истраживања;
  - 2.3. Да ли је обим истраживања довољан за доношење поузданих закључака или је потребно проширити постојеће или увести нове методе;
  - 2.4. Да ли је статистичка обрада података адекватна, ако је кориштена при обради резултата.

6. РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

Потврђена су очекивања да постоји одређен број израза истог поријекла којима се преноси исто значење, као и то да је приписивање одређеног дијела особина животињама веома културолошки условљено. Установљено је и да су библизми међу највише употребљаваним изразима тражене структуре и значења у оба језика.

Уопштено, ако посматрамо број зоонима који мотивишу поредбене фраземе за описивање људи, могло би се рећи да су потврђена очекивања да се метафора ЧОВЛЕК ЈЕ ЖИВОТИЊА чешће позива у погрдном значењу и настојању да се особа која се пореди са животињом тиме унизи, те у складу са резултатима ранијих истраживања других аутора. Међутим, та је оцјена само квалитативна, те јој недостаје квантитативни аспект, односно фреквенција појављивања различитих фразеолошких јединица, уз квалитативно мишљење о сваком појединачном примјеру, да би се могао дати суд о томе да ли су непожељне особине заиста у тој мјери више заступљене. Када се посматра укупна учесталост циљаних израза, у корпусу енглеског језика превладавају изрази којима се људима приписују пожељне особине, док је у корпусу српског језика подједнака појавност израза за пожељне и за непожељне особине.

Као општи закључак намеће се и то да је много мање особина изражено преко тражених структура са зоонимима у енглеском корпусу него у српском, што може бити посљедица чешћих предикативних поређења и директније метафоризације зоонима, али и дјелимично природе самих корпуса, с обзиром да се енглески корпус сачињен од новинских чланака, а корпус српског језика садржи много форума и блогова, гдје је језик мање формалан и можда зато нешто сликовитији.

Примијеђено је да зооними из јако учесталих поређења постају екстреми и за неповезане особине (пијан као звијер, тврдоглав/болестан као коњ итд.).

Ово истраживање може да послужи као полазна тачка за опширнију студију, која би за пронађени инвентар животиња у одабраним корпусима испитала и упоредила фреквенцију појављивања тих зоонима у изразима другачијих структура којима се исказују особине људи.

1. Укратко навести резултате до којих је студент дошао.
2. Оцијенити да ли су добијени резултати јасно приказани, правилно, логично и јасно тумачени, упоређујући их са резултатима других аутора и да ли је студент при томе испољавао довољно критичности.
3. Посебно је важно истаћи до којих нових сазнања се дошло у истраживању, који је њихов теоријски и практични допринос, те да ли указују на нове правце истраживања.

7. ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ

Докторска дисертација кандидата Дејана Милиновића под називом *Придјевске поредбене структуре са зоонимима којима се исказују људске особине у енглеском и у српском језику* негов је самостални научно-истраживачки рад, који користи раније недовољно искориштен квантитативни приступ компаративном истраживању придјевских поредбених фразема са зоонимима, те долази до нових сазнања која могу бити од користи и допринијети бољем разумијевању заједничких метафоричких и фразеолошких елемената енглеског и српског језика. Пронађена подударана и разилажења у употреби придјевских поредбених структура могу бити од користи говорницима српског језика који уче енглески као страни језик, а рад такође може допринијети и практичним аспектима даљих истраживања.

Комисија закључује да је кандидат теоријско-методолошки утемељио докторску дисертацију и дошао до значајних резултата, те позитивно оцјењује дисертацију *Придјевске поредбене структуре са зоонимима којима се исказују људске особине у енглеском и у српском језику* кандидата Дејана Милиновића, те предлаже Научно-наставном вијећу Филолошког факултета и Сенату Универзитета у Бањој Луци да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри јавна одбрана дисертације пред Комисијом у назначеном саставу.

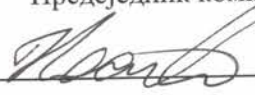
1. Навести најзначајније чињенице које дају научни значај тези.
2. На основу укупне оцјене дисертације, комисија предлаже:
  - да се докторска дисертација прихвати, а студенту одобри одбрана,
  - да се докторска дисертација враћа студенту на дораду (да се допуни или измијени) или
  - да се докторска дисертација одбија.

Мјесто и датум:

Бања Лука, 25. 3. 2024.

др Далибор Кесић, редовни професор

Предсједник комисије

др Емир Мухић, ванредни професор

Члан

др Жана Гавриловић, ванредни професор

Члан

